

Nr 320.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa åtgärder för bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur; given Stockholms slott den 30 oktober 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredraganden hemställt.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 oktober 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och folkhushållningsdepartementen anför föredraganden, statsrådet Domö:

Till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen har för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 anvisats ett förslagsanslag av 1,700,000 kronor.

1940 års urtima riksdag (prop. nr 24; andra särskilda utsk. utl. nr 30; r. skr. nr 42) har medgivit Kungl. Maj:t att för fullständig utrensning av tuberkulos inom vissa, huvudsakligen mindre nötkreatursbesättningar under budgetåret 1940/41 disponera erforderliga belopp från förslagsanslaget till åtgärder mot tuberkulos hos nötkreatur. I anslutning härtill har Kungl.

Maj:t den 11 oktober 1940 utfärdat kungörelse (nr 868) angående statsbidrag för utrensning av tuberkulos inom vissa nötkreatursbesättningar.

Enligt denna kungörelse kan statsbidrag inom område som Kungl. Maj:t bestämmer utgå huvudsakligen till innehavare av mindre jordbruk. Som villkor för erhållande av bidrag gäller

1) att djurägaren låter nedslakta samtliga tuberkulösa nötkreatur i sin besättning;

2) att de nötkreatur i besättningen, som icke nedslaktas, vid undersökning med tuberkulin, vilken verkställts tidigast två månader innan nya djur insätts i besättningen, icke visat reaktion;

3) att djurägaren senast ett år efter det han låtit nedslakta de tuberkulösa djuren anskaffar det antal nya djur hushållningssällskapet bestämmer, dock minst hälften av antalet nedslaktade djur;

4) att djur som nyanskaffas

dels härrör från besättning som är ställd under statlig kontroll med tuberkulin;

dels ock antingen inköpes genom livdjursförmedling, som anordnas genom hushållningssällskapets försorg eller med sällskapets godkännande av jordbruksorganisation, eller, om sådan förmedling icke anordnats inom sällskapets område, godkännes av sällskapet;

5) att den ladugård, där nyanskaffade djur insätts, smittrenats i enlighet med anvisningar utfärdade av medicinalstyrelsen; samt

6) att djurägaren skriftligen förbinder sig att ställa sin nötkreatursbesättning under statlig kontroll med tuberkulin samt att, där hushållningssällskapet så föreskriver, ansluta densamma till kontrollförening (fullständig eller ofullständig kontroll eller kontroll genom provmjölkkningsring).

Statsbidrag utgår för varje nedslaktat tuberkulöst nötkreatur med ett-hundra kronor eller om djuret är under ett års ålder med femtio kronor; dock må sådant bidrag icke utgå till en och samma djurägare med mera än sammanlagt femhundra kronor och ej heller med högre belopp än ett-hundrafemtio kronor för varje nyanskaffat djur eller om djuret är under ett års ålder med sjuttiofem kronor för varje sådant djur. Utbetalning av statsbidrag skall äga rum sedan djurägaren nyanskaffat föreskrivet antal djur; hushållningssällskapet dock obetaget att, då nyanskaffning sker vid olika tillfällen, vid varje tillfälle av statsbidraget utbetala den del som belöper å antalet då nyanskaffade djur.

Kungl. Maj:t har den 15 november 1940 på förslag av livsmedelskommissionen bemyndigat medicinalstyrelsen att jämlikt berörda kungörelse använda högst 505,000 kronor till utrensning av tuberkulos inom Stockholms läns och stads, Uppsala läns, Södermanlands läns, Kalmar läns norra och södra, Blekinge läns, Kristianstads läns, Malmöhus län, Örebro läns samt Västmanlands läns hushållningssällskaps områden. Genom särskilda beslut den 14 februari 1941, den 4 april 1941 samt den 28 juni 1941 har Kungl. Maj:t ytterligare bemyndigat medicinalstyrelsen att inom en sammanlagd utgiftsram av högst 505,000 kronor ställa medel jämlikt kungörelsen till förfogande även för vissa andra hushållningssällskap.

Medicinalstyrelsen har genom särskilda beslut fördelat berörda 505,000 kronor mellan samtliga ifrågakomna hushållningssällskap. Under oktober månad 1941 har styrelsen från sällskapen infordrat uppgifter dels beträffande sammanlagda beloppet av hittills beviljade statsbidrag dels ock avse-

ende sannolika behovet av ytterligare medel under kalenderåret 1941 för ändamålet. Nu angivna uppgifter framgå av nedanstående tabell.

Hushållnings-sällskap	Belopp ställda till förfogande kronor	Beviljade statsbidrag till omkring ^{20/10} 1941 kronor	Behov av statsbidrag t. o. m. ^{31/12} 1941 utöver de till förfogande ställda beloppen kronor
Stockholms läns och stads	50,000	31,600	—
Uppsala läns	20,000	20,100	40,000
Södermanlands läns	30,000	30,000	40,000
Östergötlands läns	25,000	15,000	20,000
Jönköpings läns	15,000	—	15,000
Kronobergs läns	15,000	14,400	—
Kalmar läns norra	65,000	52,000	10,000
Kalmar läns södra	15,000	9,950	—
Blekinge läns	5,000	1,000	—
Kristianstads läns	60,000	55,200	10,000
Malmöhus läns	40,000	37,000	10,000
Hallands läns	25,000	15,000	15,000
Göteborgs och Bohus läns	15,000	—	—
Älvsborgs läns norra	10,000	9,900	—
Älvsborgs läns södra	10,000	—	5,000
Skaraborgs läns	15,000	6,500	—
Värmlands läns	50,000	5,975	—
Örebro läns	20,000	5,700	10,000
Västmanlands läns	20,000	16,050	2,000
Summa kronor	505,000	325,375	177,000

I proposition nr 24 till 1940 års urtima riksdag framhöll föredragande statsrådet, att den kännbara foderbrist som rådde på många håll inom vårt land hade framkallat en icke obetydligt ökad nedslaktning av nötkreatur. Föredraganden angav vidare som uppenbart, att betydande vinster för vår husdjursskötsel kunde ernås, om den då nödvändiga reduktionen av kreatursstocken ordnades på sådant sätt, att de sämsta besättningarna helt nedslaktades och ägarna till dessa i stället finge inköpa friska och produktionsdugliga djur från andra besättningar. Om en ägare till fullt friska och produktionsdugliga djur icke själv på grund av inträffad foderbrist kunde behålla djuren, borde dessa överloppsdjur med fördel kunna placeras hos en annan djurägare som hade en sämre beskaffad besättning, vilken i sin helhet eller till väsentlig del borde slås ut. Den i propositionen föreslagna och av riksdagen sedermera godkända statsunderstödda utrensningen av tuberkulos inom vissa nötkreatursbesättningar utgör ett led i strävandena att vid nedslaktningen i första hand slå ut sämre djur samt spara produktionsdugliga och friska djur.

Föredraganden.

Den ökade nedslaktning av nötkreatur, som föranleddes av fjolårets fellsagna skörd, måste till följd av att även årets skörderesultat på ett flertal håll ligger långt under medelskörd alltjämt fortsätta. För landets livsmedelsförsörjning och för vår husdjursskötsel är det uppenbarligen av stor vikt, att vid nedslaktningen produktionsdugliga och friska djur så långt möjligt

sparas. De medel som i sådant syfte ställts till vissa hushållningssällskaps förfogande torde ej vara tillräckliga för behovet under innevarande kalenderår. Enligt verkställd utredning skulle för ändamålet för tiden fram till årsskiftet ytterligare erfordras ett belopp av omkring 175,000 kronor. Jag vill erinra, att årets riksdag (prop. nr 152; jordbruksutsk. utl. nr 57; r. skr. nr 293) ställt ett belopp av 200,000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande för utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar. Dessa medel synas med fördel kunna användas så att de tillgodose jämväl här avsedda syfte. Bestämmelser som reglerar medlens användning äro intagna i kungörelsen den 20 juni 1941 (nr 579) angående frivilligt bekämpande av tuberkulos hos nötkreatur, vilken kungörelse emellertid träder i kraft först den 1 januari 1942. Medelsbehovet under första halvåret 1942 läser icke understiga 200,000 kronor. För att den möjlighet till inriktning på ett lämpligt sätt av nedslaktningen av nötkreatur, som ifrågavarande bidragsverksamhet i viss mån tillgodoser, icke skall för en tid upphöra, anser jag att ytterligare ett belopp av högst 175,000 kronor bör ställas till hushållningssällskapens förfogande för verksamhetens fortsättande för tiden intill den 31 december 1941. Bestämmelserna i kungörelsen den 11 oktober 1940 (nr 868) torde härvid alltjämt böra vara tillämpliga.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva Kungl. Maj:t att för det av mig här ovan angivna ändamål och i överensstämmelse med av mig förordade riktlinjer under budgetåret 1941/42 intill den 31 december 1941 disponera ett belopp av högst 175,000 kronor från förslagsanslaget till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Per Eldin.